

بررسی ارتباط و میزان بهره‌مندی از خدمات مشاوره قبل و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام خانواده در بین دانشجویان زن متاهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان سال ۹۳-۱۳۹۲

شهربانو گوشه

کارشناس ارشد دادگستری، کرمان.

نام نویسنده مسئول:

شهربانو گوشه

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۴/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۶/۲۹

چکیده

پژوهش حاضر با هدف "بررسی ارتباط و میزان بهره‌مندی از خدمات مشاوره قبل و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام نهاد خانواده در بین دانشجویان زن متاهل" مورد بررسی قرار گرفت. در این پژوهش از روش تحقیق علی-مقایسه‌ای، استفاده شده. جامعه آماری این پژوهش ۱۰۱۸ نفر از دانشجویان زن متاهل و نمونه این پژوهش طبق فرمول کوکران ۲۸۲ نفر می‌باشد که با توجه به هدف و فرضیات مطرح شده مورد آزمون قرار گرفتند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه خودساخته مشاوره قبل از ازدواج و مشاوره بعد از ازدواج می‌باشد. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آزمون T برای گروههای مستقل استفاده شده است. نتایج نشان داد که بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام نهاد خانواده تفاوت معناداری وجود دارد، همچنین نتایج نشان داد که بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و استحکام نهاد خانواده، کاهش طلاق، ایجاد سازگاری و تربیت فرزندان تفاوت معناداری وجود دارد اما بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و تحصیلات تفاوت معناداری وجود ندارد.

واژگان کلیدی: مشاوره قبل از ازدواج، مشاوره بعد از ازدواج، ایجاد سازگاری، استحکام نهاد خانواده، دانشگاه آزاد واحد کرمان.

مقدمه

ازدواج یک منشأ اجتماعی، زیستی و فرهنگی است بنابراین نیاز است افراد جامعه آگاهی‌های مناسبی را نسبت به نوع انتخاب خودشان در امر ازدواج داشته باشند. با توجه به استحکام نهاد خانواده برای اینکه افراد جامعه زندگی بادوام داشته باشند و بتوانند با آرامش در کنار یکدیگر زندگی کنند باید مهارت‌های زندگی را فرا بگیرند؛ بنابراین نیاز است این آموزش‌های مشاوره قبل و بعد از ازدواج با یک ساز و کار علمی و منسجم نهادینه شود لذا فرهنگ کمک از مشاور در امر ازدواج نیازمند ملزومات قانونی است و در این صورت افراد برای تشکیل یک زندگی با دوام واکسینه می‌شوند. انسان در دوران زندگی با مشکلات زیادی مواجه می‌شود که به علل مختلف قادر به تصمیم‌گیری و پیدا کردن مناسب‌ترین راه حل نیست بنابراین یاری خواستن از افراد واجد شرایط می‌تواند در حل مشکل و تصمیم‌گیری مناسب کارساز باشد. گزینش یک راه از بین چند راه چنانچه با مطالعه و بینش صحیح انجام نگیرد ممکن است نتایج مطلوبی در بر نداشته باشد. لذا کمک گرفتن از مشاور در انتخاب اصلح می‌تواند در موفقیت‌های بعدی و شکل‌گیری یک ازدواج موفق تاثیر بسزایی داشته باشد. در مشاوره ازدواج به مراجعین کمک می‌شود تا با بررسی تناسبات و شرایط لازم به انتخاب همسر مبادرت ورزند. امروزه به دلیل افزایش موارد طلاق صاحب نظران باید به فکر پیدا کردن راه‌هایی باشند که ازدواجهای موفق و سالم را فراهم ساخته تا مانع از شیوع و افزایش طلاق شود. مشاوره قبل از ازدواج ابتدا در زمینه پزشکی و ژنتیکی آغاز گردید و امروزه در زمینه مسائل شخصیتی و ابعاد روانشناختی و روابط بین فردی در حال شکل‌گیری می‌باشد و باید به مرحله فراگیری اجباری برسد. مشاوره قبل از ازدواج باید در اولویت نخست برای داشتن یک انتخاب مناسب ضروری شود. عدم توجه به چنین ملاک مهمی موجب ناکامی‌های بعدی می‌شود. براین اساس در مشاوره تلاش می‌شود ملاکهای افرادی که قصد ازدواج دارند را بررسی کرده و راهنمایی‌های لازم در مورد داشتن معیارهای مناسب ارائه شود.

یکی از ملاکهای ازدواج موفق پیشنهاد مشاوره قبل از ازدواج است. مشاوره پیش از ازدواج نیازمند فرهنگ سازی است که از طریق بسترهای مناسب اجتماعی فرهنگی و علمی و راه اندازی کلینیک‌های تخصصی خانواده در تحکیم بنیان خانواده تاثیر گذار است همچنین فرهنگ سازی و ترویج و اجباری کردن مشاوره قبل از ازدواج از راهکارهای ضروری برای پیشگیری از ناسازگاری‌های زناشویست که با نهادینه شدن این فرهنگ می‌توان میزان قابل توجهی از آمار طلاق کاست. مشاوره بعد از ازدواج به افرادی که بسیاری از فرصتها و شرایط انتخاب را از دست داده اند کمک می‌کند تا در صورتی که افرادی منطقی دارای معیار و ملاکهایی هرچند ضعیف هم باشند فرصت دوباره جهت بازسازی تغییر نگرش و دیدگاه پیدا کنند و با مهارتها و معیارهای زندگی مشترک آشنا شوند. در مشاوره بعد از ازدواج با توجه شرایط موجود طرفین و شناخت روحیات هرکدام از زوجین و میزان علاقمندی آنها جهت آمادگی انجام تغییرات در رفتارها و جایگزین کردن مهارت‌های جدید به جای رفتارهای اشتباه گذشته می‌تواند باعث عدم هم پاشیدگی زندگی شود زیرا در زمان مشاوره به این زوجین درحقیقت آنها مشکلات را عملاً لمس کرده و یا در حال گذر از آن مشکلات هستند یا نیاز به تصمیم‌گیری جدید درباره آن دارند. زنان و مردانی که بعد از ازدواج با شروع اولین مشکل به مشاوره مراجعه می‌کنند شرایط حل مشکلات راحت تر است زیرا هنوز حرمت‌ها بین طرفین از بین نرفته و شرایط جایگزین کردن رفتار مناسب زمان زیادی نیاز ندارد و تاثیر کار مشاوره بیشترین بازدهی را در پی دارد. با توجه به دنیای متمدن امروز که انسانها روابطی پیچیده دارند و برای رسیدن به اهداف خود ناگزیر از ارتباط با دنیای بیرون خود هستند، دریافته اند برای رسیدن بهتر به هدف و ارتباط مؤثرتر باید بهتر اندیشید و مطمئن گام برداشت؛ آنجاست که مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج عینیت پیدا می‌کند. ازدواج یکی از مهمترین حوادثی است که در زندگی هر آدمی رخ می‌دهد، لذا واجد توجهی در خور اهمیت آن است. نظر به اهمیت ازدواج و تشکیل خانواده و تاثیر آن در تداوم و استحکام خانواده و تربیت فرزندان و داشتن زندگی توام با رضایت و خوشبختی ضرورت دارد دختران و پسران هنگام ازدواج از خدمات مشاوره ای بهره مند شوند و از این طریق با اهداف، وظایف و حقوق یکدیگر به خوبی آشنا شوند. مشاوره قبل از ازدواج در بین افراد یک کار فانتزی و لوکس محسوب می‌شود به همین دلیل بسیاری از افراد با مراجعه به مشاوره به نکات ارایه شده توجهی نکرده و تصمیم خود را عملی کرده و بعد از ازدواج و با مراجعه مجدد به مشاوره از کرده خود ابراز ندامت می‌کنند. برای کاهش آمار طلاق در جامعه باید مشاوره قبل از ازدواج به یک امر اجباری و رسمی تبدیل شود تا جوانان بتوانند ضمن بکارگیری نکات دریافتی از مشاوره ها، مشکلات خود را بیش از پیش بکاهند. انسان برای ورود به هر دوره جدیدی از زندگی نیازمند آموزش است اگر زندگی زناشویی را جدی ترین دوره رشد هر انسان تلقی کنیم، باور اینکه در این

دوره رشد، نیازمند راهنمایی هستیم، عجیب نیست. تصویری که بسیاری از جوانان از زندگی زناشویی دارند تصویری است که از زندگی والدین خود داشته اند و این یکی از چالش هایی است که جوانان با آن روبرو هستند یعنی جوانان می خواهند مدرن فکر کنند اما سنتی زندگی کنند. وقتی از آموزش پیش از ازدواج صحبت می شود منظور یک بسته آموزشی و کسب سلسله مهارت های قبل از ورود به عصر جدید زندگی است که با هر نوع الگوی ارتباطی با والدین، دوستان و همکاران متفاوت است. آموزش پیش از ازدواج یعنی اینکه فرد مهارت گفت و گو، حل مساله، مدیریت هیجان، کنترل خشم، مهارت مدیریت ارتباط خانواده ها (که هم اکنون بزرگترین مشکل جوانان است) را فرا گیرد. آموزش پیش از ازدواج در بعد از ازدواج نیز قابل ارایه است ولی مشاوره قبل از ازدواج و تطبیق تناسب های لازم بین دو فرد برای تشکیل زندگی مشترک باید حتما قبل از ازدواج به ویژه پیش از ازدواج و نه بعد از آن انجام شود. با توجه به اهمیت ازدواج، مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج امری بسار ضروری به نظر می رسد. مشاوره در هر امری ضروری است ولی در مورد ازدواج به علت اهمیت موضوع، ضرورت بیشتری دارد. به همین دلیل کمتر کسی بدون مشورت با دیگران به انتخاب همسر و پیوند زناشویی مبادرت می کند. تا کنون تحقیقات زیادی در این زمینه در کشورهای خارجی انجام شده؛ جیسون^۱ (۲۰۰۶)، وونگ^۲ (۲۰۰۹)، سولیوان و برادرگ^۳ (۲۰۱۲)، اسپاما^۴ (۲۰۱۳)، استانی^۵ (۲۰۱۳)، سو و همکاران^۵ (۲۰۱۴)، به بررسی میزان بهره مندی از خدمات مشاوره قبل از ازدواج و رضایت زوج ها از زندگی زناشویی پرداختند و دریافتند که بین این دو متغیر رابطه مثبت معناداری وجود دارد.

در ایران نیز تحقیقاتی در خدمات مشاوره قبل و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام خانواده انجام شده، از جمله دهقانی و همکاران (۱۳۸۵) به این نتیجه رسیده است که نگرش افراد بر آموزش و مشاوره تاثیر معناداری ایجاد کرده و با بالا رفتن مقطع تحصیلی نگرش شرکت کنندگان با اختلاف معناداری افزایش می یابد.

همچنین در تحقیقی که توسط پاک گوهر و همکاران (۱۳۸۴) با موضوع تاثیر مشاوره قبل از ازدواج در بهداشت جنسی زوجین انجام شده نشان می دهد که مشاوره قبل از ازدواج یکی از بهترین فرصتها در جهت نیل به این مقصود است. در تحقیقی دیگر آقاجان و همکاران (۱۳۸۸) نشان داد که کارگاههای عملی میتوانند در استحکام خانواده ها موثر باشند. همچنین در تحقیقی که توسط رضانی و همکاران (۱۳۸۸) انجام شده تاثیر آموزش و مشاوره قبل از ازدواج بر آگاهی و نگرش زوجین، را نشان میدهد. در تحقیقی دیگر توسط علایی (۱۳۸۶) در بین فرزندان شاهد با موضوع تاثیر مشاوره قبل و بعد از ازدواج در رضایتمندی از رابطه زناشویی انجام شده است نشان داد که زوجینی که قبل و بعد از ازدواج مشاوره گرفته اند با کسانی که مشاوره نگرفته اند تفاوت وجود دارد و رضایتمندی بین کسانی که مشاوره دریافت کرده اند بیشتر و رابطه مثبت و معناداری بدست آمده است.

همچنین در تحقیقی که توسط موسوی و همکاران (۱۳۸۸) با عنوان تاثیر روابط قبل از ازدواج بر تعارضات زناشویی در دانشجویان متاهل دانشگاههای دولتی شهر تهران صورت گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که تعارضات زناشویی در دانشجویانی که قبل از ازدواج رابطه داشته نسبت به افرادی که رابطه نداشته کمتر است و تفاوت بین این دو گروه معنادار می باشد. در این پژوهش بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و استحکام نهاد خانواده، ایجاد سازگاری بین زوجین، کاهش طلاق رابطه مثبت معناداری یافت شد. در تحقیق دیگری که توسط کریمان (۱۳۹۰) با عنوان میزان بهره مندی از خدمات مشاوره قبل از ازدواج در پایداری نهاد خانواده صورت گرفت یافته ها نشان داد که بین مشاوره قبل از ازدواج و استحکام و پایداری نهاد خانواده رابطه وجود دارد و همچنین بین مشاوره قبل از ازدواج و هریک از متغیرهای زمینه ای کاهش طلاق، تحصیلات، تربیت فرزندان و شیوه های فرزندپروری، سازگاری زناشویی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. در تحقیقی که توسط نظری و نوایی نژاد (۱۳۸۸) با عنوان بررسی تاثیر مشاوره راه حل محور بر رضایت زناشویی زوجین هر دو شاغل صورت گرفت. یافته ها نشان داد که مشاوره راه حل محور بطور معناداری رضایت زناشویی کلی و همه ابعاد آن را بهبود بخشیده است. همچنین در این پژوهش بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و استحکام و سازگاری خانواده رابطه مثبت معناداری یافت شد. همچنین تحقیق خالقی نژاد و همکاران (۱۳۹۰) با عنوان بررسی

1- Jayson

2- Wong

3- Sullivan & Brodurg

4- Schumma

5- Sue

نیازهای آموزشی در کلاس های مشاوره قبل از ازدواج صورت گرفت یافته ها نشان داد که نیاز به آموزش در هر دو گروه در همه زمینه ها بالاتر از حد متوسط بوده که نشانگر احساس نیاز هر دو گروه نسبت به تمامی زمینه های آموزشی است. همچنین در این پژوهش بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج در سازگاری و استحکام نهاد خانواده رابطه معناداری یافت شد. این تحقیق با هدف بررسی ارتباط و میزان بهره‌مندی از خدمات مشاوره قبل و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام خانواده در بین دانشجویان زن متاهل دانشگاه آزاد اسلامی انجام شده که براساس چارچوب نظری و مدل تحقیق سوالات پژوهش به شرح زیر تدوین شده‌ان:

- آیا بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و استحکام خانواده تفاوت معناداری وجود دارد؟
- آیا بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و کاهش طلاق تفاوت معناداری وجود دارد؟
- آیا بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و ایجاد سازگاری تفاوت معناداری وجود دارد؟
- آیا بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و تحصیلات تفاوت معناداری وجود دارد؟
- آیا بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و تربیت فرزندان تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش تحقیق

از آنجایی که این تحقیق از نوع مطالعات توصیفی بوده ، با روش پس رویدادی یا علی- مقایسه‌ای انجام شده است. و همچنین از پرسش نامه خود محقق ساخته مشاوره قبل از ازدواج و مشاوره بعد از ازدواج استفاده شده و همچنین در پژوهش حاضر فیش برداری از منابع مستند و مکتوب (کتاب، پایان نامه، مجلات، فصلنامه، نمایه ...) نیز در دستور کار بوده است. این پرسشنامه بصورت خودساخته است که نظر پاسخگو را در زمینه مشاوره قبل از ازدواج و مشاوره بعد از ازدواج بصورت جداگانه در قالب طیف لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم، کاملاً مخالفم) مورد ارزیابی قرار می دهد. پرسشنامه مشاوره قبل از ازدواج دارای ۳۵ گویه و مشاوره بعد از ازدواج هم دارای ۲۷ گویه می باشد.

برای سنجش روایی از شیوه روایی صوری استفاده شد که به میزان ۰/۸۲ گزارش شده است ، همچنین برای تعیین میزان پایایی پرسش نامه از روش دو نیمه کردن (از طریق همبسته کردن سوالهای زوج و فرد) و روش آزمون-آزمون مجدد (آزمون مجدد با فاصله دو هفته) به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۸۱ بوده است. همچنین به منظور رد یا تایید فرضیه های پژوهش از آزمون t-test برای مقایسه میانگین دو گروه مشاوره قبل از ازدواج و مشاوره بعد از ازدواج استفاده شده است.

یافته های پژوهش

یافته های تحقیق نشان میدهد: از بین ۲۸۱ پاسخگوی مورد بررسی، ۶۱ نفر (۲۱/۷۱٪) ۲۷-۲۱ ساله، ۶۵ نفر (۲۳/۱۳٪) ۳۴-۲۸ ساله، ۸۴ نفر (۲۹/۸۹٪) ۴۱-۳۵ ساله، ۵۲ نفر (۱۸/۵۱٪) ۴۸-۴۲ ساله و ۱۹ نفر (۶/۷۶٪) ۵۵-۴۹ سال سن داشته اند. در خصوص میزان تحصیلات ۲۵ نفر (۸/۸۹٪) مقطع کاردانی، ۴۴ نفر (۵۱/۲۴٪) کارشناسی، ۱۰۳ نفر (۳۶/۶۶٪) کارشناسی ارشد و ۹ نفر (۳/۲۱٪) به هیچیک از گزینه ها پاسخ نداده‌اند.

جدول شماره ۱: شاخص های توصیفی نمرات مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج

شاخص ها	مشاوره قبل از ازدواج	مشاوره بعد از ازدواج
میانگین	۵۲/۲۵	۳۶/۷۱
میانه	۵۹/۲۱	۳۵/۵۲
واریانس	۹۸/۳۵	۹۹/۴۲
انحراف معیار	۹۱/۳۹	۲۰/۴۸
کمترین نمره	.	.
بیشترین نمره	۹۴/۷۳	۷۸/۹۴

۷۸/۹۴

۹۴/۷۳

دامنه تغییرات

فرضیه اصلی :

به نظر می‌رسد بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام نهاد خانواده تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۲: مقایسه مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام نهاد خانواده

گروه	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین‌ها	t	سطح معناداری
قبل از ازدواج	۱۷۱/۱۹	۳۸/۳۹	۵/۳۵	۳/۴۲	۰/۰۰۰
بعد از ازدواج	۱۶۵/۸۴	۳۱/۲۶			

مقایسه ویژگی ایجاد سازگاری و استحکام نهاد خانواده در افراد طبق مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج، براساس محاسبات از طریق آزمون T بدست آمده و چون p - مقدار (معنی‌داری) برابر با ۰/۰۰۰ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ می باشد. لذا در این سطح فرض H_0^1 رد می‌شود و در نتیجه می‌توان گفت بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام نهاد خانواده تفاوت معناداری وجود دارد. و مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد که ایجاد سازگاری و استحکام نهاد خانواده در افرادی که مشاوره قبل از ازدواج رفته‌اند بیشتر از افرادی است که مشاوره بعد از ازدواج رفته‌اند.

فرضیه اول:

به نظر می‌رسد بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و استحکام خانواده تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۳: مقایسه مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و استحکام نهاد خانواده

گروه	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین‌ها	t	سطح معناداری
قبل از ازدواج	۱۴۲/۳۴	۳۱/۸۴	۲/۶۷	۲/۵۱	۰/۰۰۳
بعد از ازدواج	۱۳۹/۶۷	۳۰/۲۷			

مقایسه ویژگی استحکام نهاد خانواده در افراد طبق مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج، براساس محاسبات از طریق آزمون T بدست آمده و چون p - مقدار (معنی‌داری) برابر با ۰/۰۰۳ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ می باشد. لذا در این سطح فرض H_0^1 رد می‌شود و در نتیجه می‌توان گفت بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و استحکام نهاد خانواده تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم:

به نظر می‌رسد بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و کاهش طلاق تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۴: مقایسه مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و کاهش طلاق

گروه	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین‌ها	t	سطح معناداری
قبل از ازدواج	۱۳۸/۶۴	۳۰/۶۹	۰/۷۶	۲/۴۳	۰/۰۰۱
بعد از ازدواج	۱۳۷/۸۸	۳۰/۲۱			

مقایسه ویژگی کاهش نرخ طلاق طبق مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج، براساس محاسبات از طریق آزمون T بدست آمده و چون p - مقدار (معنی داری) برابر با ۰/۰۰۱ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ می باشد. لذا در این سطح فرض H_0^1 رد می شود و در نتیجه می توان گفت بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و استحکام نهاد خانواده تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم:

به نظر می رسد بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و ایجاد سازگاری تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۵: مقایسه مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و ایجاد سازگاری

گروه	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین ها	t	سطح معناداری
قبل از ازدواج	۱۴۰/۱۱	۷۶/۶۱	۱/۳۵	۲/۲۱	۰/۰۰۱
بعد از ازدواج	۱۳۸/۷۶	۷۳/۴۳			

مقایسه ویژگی ایجاد سازگاری در افراد طبق مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج، براساس محاسبات از طریق آزمون T بدست آمده و چون p - مقدار (معنی داری) برابر با ۰/۰۰۱ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ می باشد. لذا در این سطح فرض H_0^1 رد می شود و در نتیجه می توان گفت بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و ایجاد سازگاری تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه چهارم:

به نظر می رسد بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و تحصیلات تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۶: مقایسه مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و تحصیلات

گروه	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین ها	t	سطح معناداری
قبل از ازدواج	۱۴۱/۸۸	۶۹/۷۰	۱/۱۲	۱/۹۸	۰/۱۲
بعد از ازدواج	۱۴۰/۷۶	۶۸/۳۳			

مقایسه ویژگی تحصیلات در افراد طبق مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج، براساس محاسبات از طریق آزمون T بدست آمده و چون p - مقدار (معنی داری) برابر با ۰/۱۲ و بزرگتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ می باشد. لذا در این سطح فرض H_0^1 رد نمی شود و در نتیجه می توان گفت بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و تحصیلات تفاوت معناداری وجود ندارد.

فرضیه پنجم:

به نظر می رسد بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و تربیت فرزندان تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۷: مقایسه مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و تربیت فرزندان

گروه	میانگین	انحراف استاندارد	تفاوت میانگین ها	t	سطح معناداری
قبل از ازدواج	۱۵۴/۱۹	۳۲/۲۹	۱/۳۸	۲/۵۱	۰/۰۰۰
بعد از ازدواج	۱۵۲/۸۱	۳۱/۶۷			

مقایسه ویژگی تربیت فرزندان در افراد طبق مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج، براساس محاسبات از طریق آزمون T بدست آمده و چون p - مقدار (معنی داری) برابر با ۰/۰۰۰ و کوچکتر از سطح معنی داری $\alpha = 0.05$ می باشد. لذا در این سطح

فرض H_0^1 رد می‌شود و در نتیجه می‌توان گفت بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و تربیت فرزندان تفاوت معناداری وجود دارد.

نتیجه گیری

این پژوهش با هدف بررسی ارتباط و میزان بهره‌مندی از خدمات مشاوره قبل و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام خانواده در بین دانشجویان زن متاهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان انجام شد که نتایج زیر حاصل شده است: بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج در ایجاد سازگاری و استحکام نهاد خانواده تفاوت معناداری وجود دارد و مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد که ایجاد سازگاری و استحکام نهاد خانواده در افرادی که مشاوره قبل از ازدواج رفته‌اند بیشتر از افرادی است که مشاوره بعد از ازدواج رفته‌اند که نتیجه این تحقیق با نتایج تحقیقات وونگ (۲۰۰۹) همسویی دارد. در خصوص بررسی فرضیه اول: بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و استحکام نهاد خانواده تفاوت معناداری وجود دارد که نتیجه این تحقیق با نتایج تحقیقات کریمان (۱۳۹۰) و موسوی و همکاران (۱۳۸۸) همخوانی دارد. در خصوص بررسی فرضیه دوم: بین مشاوره قبل و بعد از ازدواج و کاهش طلاق تفاوت معناداری وجود دارد. نتایج نشان داد بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و استحکام نهاد خانواده تفاوت معناداری وجود دارد. دارد که نتیجه این تحقیق با نتایج تحقیقات کریمان (۱۳۹۰)، وونگ (۲۰۰۹)، موسوی و همکاران (۱۳۸۸) همسویی دارد. در بررسی فرضیه سوم: نتایج نشان داد بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و ایجاد سازگاری تفاوت معناداری وجود دارد. که نتیجه این تحقیق با نتایج تحقیقات کریمان (۱۳۹۰)، موسوی و همکاران (۱۳۸۸) همخوانی دارد. در بررسی فرضیه چهارم: می‌توان گفت بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و تحصیلات تفاوت معناداری وجود ندارد که نتیجه این تحقیق با نتایج تحقیقات کریمان (۱۳۹۰) و وونگ (۲۰۰۹) همخوانی ندارد. در خصوص بررسی فرضیه پنجم: می‌توان گفت بین مشاوره قبل از ازدواج و بعد از ازدواج و تربیت فرزندان تفاوت معناداری وجود دارد. که نتیجه این تحقیق با نتایج تحقیقات کریمان (۱۳۹۰) همخوانی دارد. در زندگی امروز با پیشرفت علم و دانش و افزایش سطح آگاهی افراد جامعه ضرورتی با عنوان مشاوره قبل از ازدواج در انجام بزرگترین آزمون زندگی که سرانجام آن طلاق و جدایی نباشد، مطرح می‌شود. مشاوره قبل از ازدواج به عنوان عنصری تاثیر گذار در بروز بسیاری از ازدواج‌هایی که امکان ناکامی در آنها وجود داشت جلوگیری کرده و در بسیاری از مواقع ازدواج‌های موفق را سبب شده است به طوری بیشتر کارشناسان علوم اجتماعی و روان‌شناسی در ضرورت این مشاوره قبل از ازدواج جوانان تاکید دارد. در مشاوره قبل از ازدواج تلاش می‌شود که ملاک‌های افرادی که قصد ازدواج دارند بررسی شده و راهنمایی‌های لازم در مورد نظر داشتن ملاک‌های مناسب ارائه شود بنابراین مشاوره قبل از ازدواج در اولویت اول به روشن ساختن ملاک‌هایی می‌پردازد که برای داشتن یک انتخاب مناسب در ازدواج ضروری است. بهره‌مندی از خدمات مشاوره‌ای پیش از ازدواج باعث می‌شود تا زن و مرد با آگاهی هرچه بیشتر و مجهز به دانش کافی در ارتباط خود و همسر آینده‌شان و نیز اهمیت و اهداف ازدواج به این دوره پویا و شکوفا در زندگی با آرامش بیشتری گام نهند. با توجه به گسترش خدمات مشاوره قبل از ازدواج می‌توان به شناخت زوجین از یکدیگر سرعت بیشتری بخشید و از استرس ازدواج کاست، زیرا خود ازدواج از نظر هولمز و راحه ۶ پنجاه واحد استرس به افراد وارد می‌کند.

آموزش و مشاوره قبل از ثبت وقایع ازدواج مهمترین راهکار پیشگیری از طلاق می‌باشد و رعایت حقوق و شناخت کافی زوجین از یکدیگر سبب جلوگیری از بسیاری از مشکلات بین آنها شده و از هزینه‌های هنگفت برای مراسم ازدواج، چشم و هم‌چشمی‌ها و ایجاد اختلافات بین زوجین جلوگیری می‌شود.

پیشنهادها

۱. برای آشنا کردن جوانان با مباحث ازدواج بهتر است در کتاب‌های درسی آنها در قالب واحد درسی گنجانده شود تا مهارت‌های لازم قبل از امر ازدواج را بیاموزند و کارگاه‌های مختلف نیز برگزار شود.

۲. آموزش و پرورش و دانشگاهها باید بودجه اختصاصی برای آموزش مهارت‌های زندگی در مدارس و دانشگاه اختصاص دهد تا کار کارشناسانه و تخصصی بر روی دانش‌آموزان دبیرستانی و دانشجویان و آموزش آنها صورت گیرد و بسته‌ها و جزوه‌های آموزشی در اختیار آنها قرار گیرد.

۳. با توجه به اینکه بسیاری از تحقیقات نشان داده‌اند که آموزش مهارت‌های ارتباطی پیش از ازدواج باعث افزایش رضایت زناشوی زوجین می‌شود لذا به زوجینی که در آستانه شروع زندگی مشترک می‌باشند پیشنهاد می‌شود که در کلاس‌های مشاوره قبل از ازدواج و جلسات خصوصی که در مراکز مشاوره به این منظور تشکیل می‌شود شرکت نموده و مهارت‌های ضروری برای ورود به این مرحله مهم زندگی را فرا گیرند.

۴. با توجه به مشکل عمده‌ای که امروزه جامعه در رابطه با مسائل جنسی با آن روبرو است و نقش مهم مشاوره در زندگی زوجین، پیشنهاد می‌گردد که این آموزش در دوره‌های قبل از ازدواج و حین ازدواج به زوجین ارائه شود که باعث بهبود رضایت جنسی و در نتیجه کیفیت زندگی زناشویی آنها گردد.

۵. تعداد پژوهشها در ایران در خصوص مشاوره قبل از ازدواج اندک می‌باشد در حالی که نتایج چنین پژوهشهایی می‌تواند در پیشگیری از مشکلات زناشویی و سازگاری آنها موثر واقع شود لذا پیشنهاد می‌شود در این زمینه پژوهشهای بیشتری انجام پذیرد.

منابع و مراجع

- [۱] آقاجان بگلو، سوسن؛ بذرافکن، حمیرا؛ انعامی عراقی، شهره. (۱۳۸۸). بررسی آموزش و مشاوره پیش از ازدواج و استحکام خانواده در شهر بوشهر در قالب کارگاه‌های آموزشی، فصلنامه مطالعات روانشناختی، سال دوم، شماره ۱
- [۲] پاک گوهر، مینو؛ میرمحمدعلینی، ماندانا؛ محمودی، محمود و فرنام فرناز. (۱۳۸۴). تاثیر مشاوره قبل از ازدواج در بهداشت جنسی زوجین، فصلنامه خانواده پژوهی، سال اول، شماره ۳
- [۳] خالقی نژاد، خوشه؛ دقیق بین، الهه و مسلمی، لیلا. (۱۳۹۰). بررسی نیازهای آموزشی در کلاهای مشاوره قبل از ازدواج، فصلنامه سلامت خانواده، دانشکده علوم پزشکی دانشگاه آزاد واحد ساری، دوره ۱، شماره ۱.
- [۴] دهقانی، اکرم؛ محمدخانی، پروانه؛ یونسی، سید جلال. (۱۳۸۵). بررسی مشاوره قبل از ازدواج در سه بعد عاطفی شناختی رفتاری، فصلنامه پژوهشهای روانشناختی، سال سوم، شماره ۲.
- [۵] رمضانی، عباسعلی؛ فرجی، عبیدالله؛ فاطمی، محمود و سلوکی، مریم. (۱۳۸۸). تاثیر آموزش و مشاوره قبل از ازدواج بر آگاهی و نگرش زوجین، فصلنامه مطالعات زنان، سال دوم، شماره دوم.
- [۶] علایی، محسن. (۱۳۸۶). تاثیر مشاوره قبل و بعد از ازدواج در رضایتمندی از رابطه زناشویی در بین فرزندان شاهد، فصلنامه خانواده پژوهی، سال سوم، شماره اول.
- [۷] کریمان، نورالسادات. (۱۳۹۰) میزان بهره‌مندی از خدمات مشاوره قبل از ازدواج در پایداری نهاد خانواده، فصلنامه دانشور، دوره ۱۰، شماره ۴۳
- [۸] موسوی، سید اسماعیل؛ نوایی نژاد، شکوه و عاطف وحید، محمدکاظم. (۱۳۸۸). تاثیر روابط قبل از ازدواج بر تعارضات زناشویی در دانشجویان متأهل دانشگاه‌های دولتی شهر تهران، فصلنامه تازه‌ها و پژوهشهای مشاوره، جلد ۶، شماره ۲۲.
- [۹] نظری، علی محمد و نوایی نژاد، شکوه. (۱۳۸۸). بررسی تاثیر مشاوره راه حل محور بر رضایت زناشویی زوجین هر دو شاغل، فصلنامه تازه‌ها و پژوهشهای مشاوره، جلد پنجم، شماره ۲۰
- [10] Jayson S. Premarital Education Could Cut Divorce Rate, Survey Finds. USA Today. 2006.
- [11] Schumma WR. (2013). Premarital counseling and marital satisfaction among wives of military service members. J Sex Marital. 24(1): 21-29
- [12] Stanly, Scott M. (2013). Making a Case for Premarital Education. Journal of Family Relation. 50(3): 272 -280.
- [13] Sue, S., Fujino, D. C., Hu, L., Takeuchi, D. T. & Zane, N. W. (2014). Community mental health services for ethnic minority groups: A test of the cultural responsiveness hypothesis. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 59(4), 533-540
- [14] Sullivan KT, Brodurg TN. (2012). Are premarital Prevention Programs Reaching Couples at Risk for Marital Dysfunction? J Counsell Clin Psychol. 65 (1): 24-30.
- [15] Wong, E. H. & Turner, K. F., & Cimboic, S. R. (2009). Effects of counselor and client racial similarity on the counselor's response patterns and skills. Journal of Counseling Psychology, 27(2), 130-137.